

CSIKI HIRLAP

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyed évre 2 K A hirdetések első díj szerint számítjuk. — Egyes szám ára 20 fillér.

—: Megjelenik minden szombaton. —:

Felolós szerkesztő:

Dr. PÁL GÁBOR

A lapba szánt közlemények

előfizetési díjak, hirdetések és cserepéldányok a lap címére (Csikszereida, Rákóczi-utca) küldendők. Hirdetési díjak előre fizetendők

Kéziratokat nem adunk vissza. — Nyitlter sora 20 fillér.

Szervezkedjünk!

Elmult 1913. háborús veszedelmeivel.

A külső politikai viszonyok annyira, mennyire nyugvó pontra jutottak, de annál sivárabb perspektívával bontakozik ki az 1914-ik év a belpolitikai életünkben.

Az a penetráns szag, mely a Magyarbank só üzleteiből, a Margit-sziget játékbarlang panamáiból kiáradt, nem tudta elpusztítani itthon a Lukács Lászlókat és az ezekre támaszkodó, ezekből született Tisza fiafiát, de sikerült megölnie a közéleti morált, megbénítani, sőt semmivé tenni a közsabadságokat,

a gazdasági válságot krónikussá tenni és a külföldnek hitelforrásait hosszú időre elzárni.

Az a brutális kényuraság, mely az állami üzletek panamás kihasználásának, közhasznági intézkedések pénzzel való megfizetésének mocsaras talajába eresztette gyökerét, érezteti hatását az állami szervezett minden porcikájában mondatni, hogy a panama organikus van szervezve.

A hagyományos jóhangzású főispán névvel csúfolt politikai vigéczei a kormánynak kezdik eltanulni mesterüktől a taktikát.

Működésünknek szemmel látható tendenciája az uralom alatt álló vármegyék életét elkezdve a törvényhatósági bizottság és annak minden albizottságától egészen a legkisebb község képviselőtestületéig, alispánoktól a községi bakterig akként átfórnálni, a hogyan mindenható uruk, Tisza gróf akarja, vagy szeretné látni.

Csikvármegye életében is megindult az átgyurási processus.

És elmondhatjuk — hála a közéleti szervezetségnek — elég szép sikerrel.

Azt a hatalmas csorbát, melyet használhatóságának való bizodalma a kormány előtt kaphatott akkor, a midőn az általános képviselő választásnál a megye három függetlenségi és egy állandéki képviselőt küldött az országgyűlésbe, kezdte kiközösölni főispánunk.

A választás titkosságának meghamisításával, a hivatalos pressió legridegebb alkalmazásával a törvényhatósági bizottságba nagy számmal vitte be az oly egyéneket, a kikkel hivatali állásuknál fogva mindig rendelkezhetik és olyanokat, a kik a hivatalnokai karon kívül állanak ugyan, de a kikről köztudomású, hogy a politikai tisztességet nem ismerik és kellő ellenértékért mindenkor a legkészségesebb eszközei a mindenkori hatalomnak.

A vármegyei bizottságokat úgy alkották meg, hogy minden jóérzésű embert a kétségbeesés kell elfogjon a vármegye életének jövőjét illetőleg.

Ott vannak mindazok a bizottságokban, a kik nem ismernek más életcélzt, mint bármiféle politikai irányt szolgálni, a melytől valami ellenszolgáltatást remélhetnek, de hiányzanak majdnem teljesen azokról, a kiket a közérdek önzetlen harcossáinak ismerünk.

A bizottságok alakításánál egymásnak adták az emberek a hatalomtól jött jelszót „a hivatalos listán nem szabad változtatásnak történnie és a hivatalos listának győznie kell.”

Jaj annak a tisztviselőnek, a ki szándékan kívül is ellenzéki hirbe keveredik.

Egyik tisztviselő tudtán és akaratán kívül a bizottsági választásoknál az ellenzéki listánál kombinációba vétetett és már ezért is jött a szigorú felelősségre vonása.

Megevei, községi tisztviselő csak az lehet, kinek gutgesinntsége kétségtelen, a ki előre fogadalmat tesz, hogy a hatalmon lévő politikai rendszernek engedelmes szolgája lesz.

Mit várhatunk ilyen körülmények közt a vármegyei és községi élettől?

Várhatjuk-e, hogy így szervezett vármegye és községek hivatásukat teljesítsék, ténykedésüket elfoglaltságtól, pártpolitikai érdektől mentes közszempontok vezéreljék?

Azoktól az önkormányzati szervektől és azoktól a tisztviselőktől, a kik a mai politikai rendszernek és a rendszert képviselő főispánnak a teremtményei, bányúság volna ilyeneket várni.

Hanem ha tovább is ölbetett kézzel, jámbor butasággal, vagy nyomorult meghunyászkodással szemlélődünk, akkor jönni fog a főispáni álmok várva-várt korszaka, a mikor Csikvármegyéről is jelenthető lesz a panamafertőjéből kinőtt központi hatalomnak a lukácslászlok tisztelt barátjának, hogy Csikvármegye is át van formálva az ő képére és hasonlatosságára és várja a parancsokat.

Valamikor függetlenségi párt alakult volt meg Csikvármegyében, a melynek hivatása lett volna, hogy az országos politika gondjai mellett, éber öre legyen a megyei és községi életnek is.

Valamikor, a midőn Tisza István és tisztelt barátjai kiszorultak volt a hatalomból, csak úgy tödultak az emberek háborgó lelkiismeretük megnyugtatósául a függetlenségi pártszervezetbe.

A leghangosabb függetlenségi emberek, a kiknek a legerősebb könyökük volt, helyet szorítani maguknak a legelső soraiban annak a rendszernek, a mely 1906-ban uralomra jutott, most mindannyian ott sűtkéreznek a mai uralom kellemes melegében.

A közkatonák a hatalom elvesztése alatt is megmaradtak a zászló mellett, azonban a vezérek elmenekültek.

A magára maradt sereg pedig vezér nélkül elvesztette a szervezetségben rejlő erőt és tétlenül nézte az új korrupt politikai hatalomnak a megye közéletében véghez vitt garázdálkodását, tatárjárását.

Új embert várunk, új embert keresünk, a kinek van lelkesedése az ellenzéki tövises mezején dolgozni,

a kinek van gerince bátran és ingadozás nélkül szembeállani a hatalommal, ha az útni akars a kiben meg van a felelősségérzet és a közérdek szeretetének akkora mértéke, hogy a hatalom rámosolygásokkal, anyagi előnyök ígérével sem tudja reábirni a behódolásra.

Ha még vannak Csikvármegyében független emberek, a kiknek többit ér a becsület munkájával megkeresett sovány kenyér, mint a mai hatalmi rendszer által nyújtott kövér panama, a kik azt vallják, hogy az állam nem a politikai hatalom birtokosai és szolgálóiért van, hanem azért, hogy egyformán szolgálja minden állampolgárnak jogilag respektálható érdekét,

azok fogjanak össze és alakítsák újra azt a megyei függetlenségi pártot, amely három év óta haldoklik. A munkánál ott leszünk, mindazok, akik talán az országos függetlenségi párt programjának minden egyes pontjával nem értünk egyet, de akarjuk a demokratikus, a huszadik századhoz méltó állami életet, mely létének célját nem a panamában, hanem az állampolgárok jogos érdekeinek igazságos adminisztrálásában, a gazdasági élet és a kultúra fejlesztésében találja.

Ha elment a megyei függetlenségi párt elnöke anélkül, hogy megbízását annak a gyűlésnek adta volna vissza, a melyiktől kapta és módot nyújtott volna annak az új elnök megválasztásához, akkor vegye a kezébe az újra szervezett a párt tiszteletbeli vagy díszelnöke vagy akárho, a ki hivatalva van arra.

Az 1914-ik év ne folyjon oly gyalázatosan le, mint az előzőek, hanem teremtsen újra a szervezetet, a melyik a kasztrált önkormányzati szervek működését hatályosan ellenőrizze addig is míg újak alkotására kerül a sor és készítse elő a talajt arra, hogy Csikvármegye is ott legyen a bekövetkezendő általános országgyűlési képviselőválasztásoknál azok között, a kik a köztisztesség és demokratikus haladás nevében megfojtják azt a politikai rendszert, mely a panamából született és mindent letipró önkényből táplálkozik.

Dr. Dávid László.

Miből áll a „román“ paktum?

A horvátok már megkapták Tiszától, amit akartak, s most a románok, sőt a tótok is tárgyalnak, jogokat csikarnak ki a miniszterelnöktől, ellenszolgáltatásuk pedig az, hogy támogatni fogják a kormánypártot. Ezen kétes támogatásban a belátásosabb munkapártiak egyáltalán nem bízakodnak, mert saját bukásukat látják benne. Ők ma leginkább nemzetiségi kerületek képviselői. Ha oda nemzetiségi képviselők jutnak, hol választják majd meg őket? A Nagy Magyar Állam bizonnyára nem.

A román paktum tárgyalásánál az ellentétek 2. pont körül csúcsosodtak ki. Azt kívánta a miniszterelnök, hogy Erdély autonómiájának követelését ejtsék el, másfelől pedig nemzetiségi párt létesítését nem volt hajlandó elismerni, mert ő — ugymond — nem a román nemzetiségi párt delegátusaival, de a román nép vezető egyéneivel tárgyal.

Erdély autonómiájának kérését nagy kegyesen feladlák a „havasi franciák“, megmondolva, hogy itt kívülök mégis élnek mások is. A másik kérdésnél ingadoznak.

A román egyetem tervéről lemondottak, de kívánják, hogy a budapesti, kolozsvári és a most fölláthatandó többi egyetemen a román nyelv és irodalom, valamint a román történelem előadására tanszéket nyissanak. Kívánják, hogy a romániai egyetemeken töltött fél éveket a hazai egyetemen beszámítsák.

Két új román tanítónőképző felállítását kéri Balázsfalván és Karánsebesen. Az Apponyi-féle népiszkolai törvény revízióját mellett állandó jellegű állami biztositást minden román iskola számára tekintet nélkül arra, hogy folyamodott-e az iskola, vagy sem.

Egyházi téren követelik a lelkesi kongrua oly módon való megváltoztatását, hogy abba a kisebb képesítésű lelkészek is részesüljenek. A kongruát ne közvetlenül a papok kapják, hanem

fölöttes egyházi hatóságuk után. Autonómiát sürgetnek a görög katolikusok, románok számára.

A határőrvédelmi alap autonómiájának visszaállítását és egyben biztosítékot kérnek arra, hogy abban csakis román ifjak részesülhessenek, tekintet nélkül arra, hogy itthon tanulnak-e vagy külföldön.

Kívánják az utlevél-szerzés megkönnyítését különösen azokban a megyékben, amelyek a román határhoz közel esnek.

A legelő-kérdés igazságos rendezésével kapcsolatban a Romániával kötött kereskedelmi szerződés megváltoztatását oly módon, hogy az állatbehozatalt és kivittelt Romániával szemben megkönnyítsék.

A tanácskozáskor nem értek véget.

Hasonlólag tárgyal Tiszka a tótokkal is azon célból, hogy őket is a munkapárt számára megnyerhesse.

E tárgyalásról még pozitívumokat nem igen közöltek a lapok, de sejteni lehet, hogy a románokéhoz hasonló eredményeket fognak kapni, s akkor ilyenformán megkövacsolta Tiszka a magyarságot fojtogató vasgyűrűt mindenütt a Kárpátok mentén!

Dr. Györfly Gyula beszéde a sajtó-javaslat ellen.

IV. Folytatás.

Nagy szérem a kártérítés kérdése is úgy, amint itt szabályozva van. Azt én elismerem, hogy minden szenvedett jogsérelem ellenében a megfelelő kártérítés vagy büntetés jár. Ez olyan igazság, amely alól a sajtó munkáit sem vagyok hajlandó kivonni. Azonban a kártérítés kérdését a t. miniszter ur úgy szabályozta, hogy annak alapján, ha az megállana, minden sajtótermék szerzőjét kártérítés alá lehetni vonni, eltekintve azon esetektől, amelyekre a miniszter ur a büntetőtörvénykönyvvel ellentétben, ezen bizonytalan fogalmazásban terjeszt elő, hogy kártérítés andandó mindazon esetekben, amidőn ellenértékek arányban nem álló díjért valaki valamit közlést és ez által kárt okoz vagy becsületében sért valakit, stb. Ezt a büntetőtörvénykönyv különben is eléggé jól és szabatosan szabályozza. De nem fog hiba történni ezen fogalmazás mellett sem, mert meg vagyok győződve, hogy a bíróságok ugys a büntetőtörvénykönyv fogalmazását fogják zsinórmértékül elfogadni és nem ezt a zavaros törvényt, mert ebből nem tudnák kikösdödni. A midőn azonban beveszi a szándékosságot és ettől teszi függővé a kártérítési alapot és a szándékosság bizonyításának eszközeit szabatosan nem állítja oda, akkor egy olyan tág tért enged a kártérítési lehetőségének és az igazságtalán üldözésnek, amely beláthatatlan.

Egyszerűen utalok arra, hogy a büntetőtörvénykönyv 1. §-a kimondja, hogy szándékosság nélkül bűncselekmény nincs. Ezt értem. Igaz, hogy nem minden esetben van így, mert létezik gondatlanságból elkövetett bűncselekmény is. Nem akarok lapsust elkövetni, mert a gondatlanságnál tényleg nincs szándékosság; de a gondatlanságot kivéve, mindenütt a szándékosságot megkivánja. Már most a sajtóközleményeknél ennek a szándékosságnak inkvizitálása

már magában véve képtelenség. Nem gondolok azokra a parazitákra, akiket olyan vehemenciával kíván a miniszter ur üldözni, hanem a jóhiszemű, becsületes hírlapírót veszem, aki becsületesen szolgálatot akar tenni a köznek és saját tisztessége érdekében is inenni a köznek és saját tisztessége érdekében is inenni a köznek elkövetni nem hajlandó. Ennek egész muljta, jelene és jövője garancia arra, hogy abban, amit elkövet, közlést, jóhiszeműleg cselekszik, de azután kiderül arról, hogy amit közölt, valótlan. Már most a közléstétiben a szándékosság konzumálva van, minden egyes esetben; mert ha nem lett volna szándékosság a közléstétiben, akkor közlést sem teszi és így a szándékosság a közléstétiben szemben minden esetre bizonyítva van. Hol van rá nézve remedium, hogy ő a szándékosság címén rá várható ezen üldözés és kártérítés alól mentesül? Hol állapít meg a törvény ráczve valamely módot, hogy ezen nyilvánvaló vétkes és jóhiszemű szándékosságnak a következményeit magától sikerrel elháríthassa?

A sajtószabadságra még nagyobb csapást mér ez a törvényjavaslat akkor, amidőn az anonimitás lehetetlenné teszi. Kérdem a t. igazságügyminiszter urat: ha nem lett volna a magyar sajtószabadságban is benne az anonimitás lehetősége, vajjon el tudja-e képzelni azt, hogy a magyar sajtószabadság akként fejlődött volna, mint fejlődött ő előtte? Vajjon a hatalmi elnyomással szemben megjelent volna-e a magyar nemzeti érdekeket úgy védelmezni, amint azt a Falk Miksa, Kemény Zsigmondok, Csengeriek idején, egész sorozata nagynevű, kiváló embereinknek, a névtelenség oltalma alatt megvédelmezte, erőt és biztatást nyújtva a jövőre; szilárd kitarásra buzdítva a nemzetet. Bocssát, hogy e sorozatból Deák Ferencet kifeletem. Kossuthot pedig azért nem említetem, mert ő vállalta a felelősséget és börtönt is szenvedett érte.

Vajjon a t. miniszter ur az anonimitásban rejli nagy erőt a sajtószabadság terén mivel fogja tudni pótolni a nemzet számára? Hiszen e törvényjavaslat esetleg századokra szólhat. A miniszter ur azt feleltette, hogy nemcsak anonimitást nem akarok, hanem a szerzőséget és a felelősséget is nem egy emberre, hanem kettőre, háromra, az emberek egész sorozatára ki akarom terjeszteni.

Megtörténhetik ennél fogva, hogy ugyanazon cselekményért több ember fog felelősséggel tartozni és több ember fog üldözletni. Az, aki informált, az, aki megírta, az, aki adatot szolgáltatott: mind szerzővé válik. Ha nem így lesz, köszönöm a megnyugtatót. Nagyon hálás vagyok érte, mert ettől igazán remélődtem. Magam elé képelem, hogy a sajtószabadság gyilkolása révén mindazoknak az embereknek egész sorozata fog üldözés alá veletni, akik a sajtóval, bármely konnexitásban vannak, akikől tehát a hatalomnak mindig érdeke és oka van félni.

Megemlékezik végül a javaslat a szerzők, illetőleg a kiadók és a szerkesztőség közti viszonyról. Ebben a kérdésben én sajátszerű és, azt hiszem, különleges álláspontot foglalok el. Én azt tartom a sajtószabadság egyik lényeges kiegészítő részének, — ami az 1848. XVIII. t.-cikkből is hiányzik — hogy a sajtó munkáit s a b. biztonságukat, saját kiadóikkal szemben is biztosítani kell.

Ez a sajtószabadsággal egyenértékű érdeke, mert csupán a sajtót csinálni a sajtóból, azt csupán üzleti vállalkozásnak átengedi, amely üzleti vállalkozásnak a társadalmi intelligenciájának nagy, javarésze jór-

mán rabszolgá módon kénytelen dolgozni, nem tartom helyesnek, sem pedig megengedhetőnek. Arról tehát igenis gondoskodni kell, hogy a kiadóval szemben az újságírók anyagi függetlensége és állásuk biztonsága biztosítható, de amíg erről a törvényjavaslatban egyáltalában gondoskodva nincs, addig a kártérítések rendjén magát a lapkiadót, mint üzleti vállalatot, a legsúlyosabb veszedelmeknek teszi ki, amelyek egyáltalában nemcsak a szabad sajtónak fejlődését, hanem magát a meglévő sajtót is veszélyeztetik. Ez egy kényes probléma, mert viszont a kiadót felelőssé tenni azért, amit az újságban írnak az újságírók, amire ő nem volt hajlandó, lehetetlenség. Ellenben mentesíteni a kiadót a felelősség alól, amikor azt mondja a miniszter ur, hogy a kártérítéshez az érdekeltek nem juthatnak, ez megint lehetetlenség. Ez tehát kényes probléma, amely megoldásra vár. De hogy oly mértékben vehesse a lap kaucióját igénybe a kártérítés és csupán a károsultak érdekében, mely alap egzisztenciáját egyenesen lehetetlenné teszi, ez által nem a sajtószabadságot szolgáljuk, hanem a sajtót egyenesen lehetetlenné tesszük.

Már most, ha ilyen módon bánik el a sajtójavaslat a sajtószabadsággal, ha mindenütt nehézségeket, akadályokat gördít elébe, ha hatósági ellenőrzés alá helyezi, ha a terjesztést teljesen hatósági engedélyeztetéssel teszi függővé, ha ezen engedélyezésnek feltételeit nem állapítja meg s ha a hatóság részéről a sajtóval szemben történt visszaélések ellenében a sajtó számára megfelelő és hasonlóképp kártérítést nem biztosít, szóval, ha a hatósági visszaélések ellen is nem biztosítja a sajtót, ha minden sajtóterméknek kolportázs útján való elárúsítását engedélytől teszi függővé: akkor tőkeletesen igazam volt abban, amidőn azt mondtam, hogy ez a sajtótörvényjavaslat mindenki számára megtiltja gondolatainak szabad közlését, sajtó útján való szabad terjesztését és csak egyes kivételek, mondjuk, a hatalomhoz közel álló emberek számára engedti meg gondolatainak sajtó útján való szabad közlését.

Azt mondja a t. miniszter ur, gróf Apponyi Albertnek felelvé, hogy ő a javaslatért — pedig ő lelkiismeretes ember — vállalja a felelősséget és pedig a legnagyobb nyugalommal, mert ez olyan javaslat, amelyért ő sikra száll. Vállalja a felelősséget különösen azért, mert amint, — ugyancsak gróf Apponyi Albertnek felelvé — előadja, hogy miért tartotta ő ezt a javaslatot szükségesnek: „Úgy is mint hazafi, ugys mint családapa, mondja a t. miniszter ur, akiknek a Gondviselés megengedte, hogy kedves és boldog családi életet élhessen, beválhatom, hogy nem elégük hangulatban, hanem mindennapi gondolatvilágomban bizonyos aggodalmak fognak el: mi lesz a szabadsággal való visszaélések folytán ezzel az országgal?” Azt hiszem, ez utóbbi mondat lapsus volt, mert a szabadsággal való visszaélés, az volna tulajdonképpen a helyes állapot.

Úgy méltóztatott kifejezni. Ez tehát lapsus, de ez mellékes. Az ilyen tévedés könnyen megtörténik bárkivel, különösen olyan nagy beszédben, aminőt a t. miniszter ur mondott. A lényeg és a suly abban van, hogy a t. miniszter ur a családi élet tüzhelyének meglehetően értele meg a reformjavaslat szükségességét. Pedig országokat és államokat vezető államférfiaknak tetteikben és működésükben, bármily elragadó és bájos is a családi kör, ez nem elég ok, nem elég erő és nem elég tág tér arra, hogy az országot

A „OSIKI HIRLAP“ TÁRGÁJA.

Argentínai választások.

Írta: Ifj. Keleti Lajos.*

Mendoza, 1913. december 7.

Az óriási argentinai köztársaság tulajdonképpen nagy önállósággal bíró tartományok szövetsége. Ezen provinciák egyike a nyugati határok (32—37. déli szélességi és 65—70) nyugati hosszúsági fokok közt) fekvő Mendoza hasonlónevű fővárossal; ez már világhíressé ismert, mint az argentinai, rohamosan fejlődő bormelésnek központja. Területileg félkörök mint hazánk, de népessége alig haladja túl az egynegyed milliót. Nagyarányú szőlőzetének köszönhető, hogy az ország egyik leggazdagabb tartománya. A ritka eső miatt sikfekvésű szőlőt egész nagy terjedelmekben sűrű csatornahálózat fogja be, amelyen át mintegy kéthetente — a közeli Cordillera de Cos Andes örökös hóval borított hegyeiből levezetett — hóvízzel árasztják el azokat.

Ellentétben az északi földtekével, itt decemberben van — a magyarországi július, augusztusnál rekke-

* Keleti Lajos, kinek városunkban is van ismeretisége, (édesatyja Szászbenes erdőirtásos), jelenleg Argentínában tartózkodik s Ázsiá, és Ausztrália érintésével tér majd haza, ismeretekkel bizonyára bőven megkezdve. Olvasóinknak írás postázású ismeretességekkel szolgálhatunk így messze tájakról alkalmaslag Keleti ur szíves ígérése folytán.

Szerk.

nóbb — nyári hőseg, amely azonban nem lankasztja el az argentinaiak heves választási küzdelmeit.

A tartományok maguk választják kormányzójukat s annak helyettesét, mégpedig általában, tízkes, és kötelező szavazás mellett. Minden erőt megfeszítette a három párt (partido-popular, p. radical és p. concentracion civic regional) hogy győzelemhez juttassa jelöltjeit. A kormányra jutottak és híveik zsúroskodhatnak és néhány év alatt meggazdagodnak dúsra állásokban. Sokkal önkényesebb, rendszertelenebb itt a közigazgatás, mint az öreg Európa rendezett országaiiban. Már sok bettel elerőzt megalkultak a pártbizottságok és albizottságok és megindult a szavazók meggyőzés, a toborzás. Lobogóval elől 30—50 főtől csapottok jártak be az utakat karban kitalva: „viva”! a pártjuk és jelöltjeik „abajó”! az ellenfeleiké. Nagyobb hatás kedvéért az ifjuságot, gyermekeket is bevonták a propaganda céljaira. Lefoglalták a pártok a nagyszámú bérkocsi és automobiloikat is, hogy azok kora reggelre éjfélig, dörögve, vagy száguldvá hordják a kerteseket, kikiköltöket nagyobb kényelem a gyorsaság végett. Felöltöttek, kiskorut orosan lefoglalta a pártpolitika, megébnült a kereskedelmi, ipari forgalom; megbeszéltek, vitáltak az eshetőségeket, véleményüket sok helyen sebesüléssel, sőt néhol halállal is megpecsételték, úgy a nép, mint a művelt közönség sorában. Úgy itt mint a buona-aíros-i választások alatt előfordult politikai gyilkosság! Estenként megindult néhány korteratyán a tizijáték és a légből szót pattanó durranás után életóssal vonták a figyelmet magukra.

Nyúlton állást foglaltak egyik-másik párt mellett

az állami hivatalnokok, sőt a rendőrség egy része is, és kétes eredmények voltak a kibocsátott szigorú rendelkezések, felfüggesztések.

A választás napjait zárva voltak az összes üzletek, katonaság híján berendelték a vidéki rendőrséget is. A rendőrség lovasított s elszánt, marcona legényekből áll. Kora reggel megindult a szavazók sora, gyalog kocsi, automobilon. A vidékről egyrészt a pártok hoztattak be szavazókat óriási mezei „camp”-i teherautomobilokon, azonkívül vonaton jöttek is igen sokan egyesével vagy kettesével ló vagy öszvérhátton. Úgy itt mint más városokban is azonnal feltűnik a bővándorlottaknak, hogy igen sokan jarnak lóháton, megpedig rendszeres menetként vágatva, úgy kinn, mint in a városban. Ha a lovas leszáll az utcán, úgy vagy egyszerűen az állat nyakába dobja a gyeplőt s az útrétegen vár néha órák hosszat vagy ha lótolvajoktól tart, azonnal átköti a ló első lábait.

Tegnap este fejeződött be a szavazás, melynek eredménye csak néhány nap múlva lesz köztudomás. Újra rendez korékvágásba jár az élot, kiki saját dolgai után néz s sokáig gyalog jön sok polgár, aki a választási küzdelem napjai alatt nagyszerűen érezte magát ingyen étel és kényelmes ingyen automobilozás s munkáltán henyéles mellett.

Január hónapban kezdődnek az előkészületek a február végén meginduló s 2 hónapig tartó szünetre, mely igénybe veszi ezen időben a 15.000 rendez alkalmazott szőlő, és pincemunkásokon kívül mintegy 30.000 szüretelőt. A szüret eredménytől függ itt az egész kereskedelem és ipar.

és az államot vezessék, kormányozzák és felvirágoztassák.

Az állam intézményeinek, egy nemzet életére szóló örök intézményeknek szervezése, nem a boldog családapák feladata; nem arra vannak ők hivatva. A család és a családi tűzhely fészke múló jelenség a nemzeteknek és államoknak örökkevalóságával szemben; erre csak előrelátó, nagy, erős államférfiakra van szükség.

Ha valaki nemzeti intézményeket akar a nemzet számára megalkotni, olyan államférfiúnak kell lennie, aminőnek egész sorozatát egészen mostanáig mindig láthatunk itt Magyarországon kormányzóknak. És ha a t. miniszter ur Magyarországot helyzetét azon családi tűzhely mellől látta meg, akkor is helytelen volt a kiindulási pontja, mert annak a békéje, a csendje, az elszárm, felesleges bizonyítanom, rémségesen elűtőtől a viaskodástól, attól a harci zajtól és küzdelemtől, amely ezt a parlamentet és ezt az országot hatalmában tartja. Ezen harcok leküzdésére, ezen viszályok kiegyenlítésére az, ott, a családi tűzhelynél megfogant gondolat szelídése nem elégséges. Békés, tudós szándékai nem elegendők. Erős elhatározásra, nagy egyéni bátorságra van szükség, hogy ily körülmények közt ily alkotásokhoz menjen valaki nyulni.

Azzal vigasztalja magát a t. miniszter ur, hogy az ő javaslatának represszív hatása nem lesz, preventív hatását óhajtja annak, amelytől reméli, hogy a magyar sajtó durva hangja, féltelenség stb. önmaguktól el fognak enyhésni, még pedig azért, mert a törvényben foglalt represszív intézkedéseknek a sajtó magát nem akarja majd kienni. A t. miniszter urnak ez a sejtelme sem fog megvalósulni, mert azokkal szemben, akik eddig is visszaietéket követtek el, az a törvényjavaslat teljeseltetése nem nyújthat.

Amikor a bankok először kezdtek pánccsiszobákat berendezni, az a bank, amely legelőször rendezett be ilyen szobát Budapesten, meghívta a rendőrséget és a szakértőket, hogy állapítsák meg, hogy csakugyan tűz- és betörésmenetek a pánccsiszobák faliak. A megjelent szakértőbizottságban jelen volt a redőrkapitány, midőn a bizottság már megállapította, hogy a falak csakugyan tűz- és betörésmenetek, azt mondta, hogy „megse érnek semmit”. Miért? — kérdezték. Azért, mert a betörő urak czentul azon fognak fáradozni, hogy olyan eszközöket találjanak fel, amelyekkel ezeket is el lehet tenni. Még is történt.

A sajtóbetörőket sem fogja e törvény megfélemlíteni, meg fogják találni azokat az eszközöket, — a melyekkel egész kényelmesen kifogják játszani a maguk érdekében a törvény intézkedéseit is. Ezek miatt tehát a sajtó becületese munkáit megrendszabályozni és a sajtószabadságot megnyirbálni igazán nem csak hálátlan feladat, de eredménytelen küzdelem is. Ha pedig eredménye lenne, ez alkalmas lenne arra, hogy a tisztességes sajtó és annak lelkes munkáit megfélemlítse és ez lenne a legvégzetesebb csapás, amelyet az 1848. évi XVIII. cikk helyébe a törvényjavaslat a t. miniszter ur erre a nemzetre zudíthatna.

Azzal vigasztalja magát a t. miniszter ur, hogy szükség volt erre a törvényjavaslatra azért, mert látszólag a sajtónak mostani hangja és tónusa tovább tart, akkor elkövetkezett az az idő, — később, amikor mi nem is élünk — hogy egy más kormány más eszközökkel fog a sajtóra támadni. Bizza ezt arra a kormányra a t. miniszter ur. Ne legyen profécija annak az eljövendő kormánynak; ne mutassa meg neki azt, hogy miként lehet alkotmányjogaink közül a sajtószabadságot is gyökerében kiirtani. Nem fogadom e a törvényjavaslatot.

H I R E K.

— **Kinevezés.** Révész Béla okl. állatorvos ideiglenes minőségű díjtalan m. kir. állatorvosgyakornokká nevezetett ki.

— **Áthelyezés.** Ince Ignác gyergyószentmiklósi gimnáziumi tanár a székelyudvarhelyi áll. főreáliskolához helyeztetett át.

— **Uj postágyónökségek.** — A háromszékvármegyei Középcéjén és az udvarhelyvármegyei Felső-szalfalván felállított új postai úgynökségek 1914. január 1-én megkezdették működésüket.

— **A rangok és címek ellen.** Szekeshervári város törvényhatósága helyőrn elütlen tartotta közgyűlést, amely késő este elterelt. — A napirenden volt többek között Hajdu vármegye ismeretes átirata a címek és rangok eltörése érdekében. A közgyűlés 14 szótútszóval úgy határozott, hogy az átiratot pártolja.

— **Nyugdíjzárás.** Gyeczó Béla kir. törvényszéki bíró, saját kérelmére nyugdíjba megy.

— **Szabadlelkűség előadás** jövő vasárnap, azaz június 18-án is lesz, amikor Kádár Ferenc főgimnáziumi tanár a görög építészet fogja bemutatni vetített képekben. Ez az előadás elseje lesz egy művészeti történeti ciklusnak, amelynek során előkerülnek közelebből a görög szobrászat és a római építész. Mind vetített képekkel. Ez első elő-

adást szavalat fogja bevezetni, melyre egy előkelő hölgyet kér föl a bizottság.

— **A törvényhatósági bizottsági választásokról** való híradás kapcsán a helyi lapok örömeztérnek adnak kifejezést, hogy a bizottsági tagságokba a „központ által vitt” nemkormánytúli egyének választatnak be. Való tehát, a mi már múlt számunkban is megírtunk, hogy alantomban e célra dolgozott az ugynevezett „központ”. Az a központ, melynek hívséges segítőitársai mindig szorgalmasan igazodtak a változott politikai időkhez, hogy tevékenységét kihasználják, vagy alkalomatlan kihasználhassák. S ha megbukik ez a rendszer” egykor, így újra ott lesznek a „központ” körül tevékenységükkel. Most is a választások előtt világért se hangoztatták, hogy politikai tendenciát vezeli, hogy ezáltal félre vessék azokat. Kiket az ilyen kijelentések meglepészhettek. Megbuktak az ellenzék listája — hirdetik diadallal. Mind-egy, reményt azért nem veszítünk, legfeljebb több embert ismertünk meg — a jövőre.

— **A kolozsvári egyetem énekkar városunkban.** A kvi. egyet. énekkar febr. hó közepé táján a székelyföldi városokba körutal szándékozik tenni. Természetesen Csíkszereda is terbe van véve, ahol az eddigi tárgyalások szerint lebr. 15-én este hangversenyezne a jobbára székelyfiúkból álló énekkar, amelynek karmestere is háromszéki szikulus, aki az elmúlt december hóban Brassóban és Fogarásban igen szép sikerrel szerepelt. Csak természetes, hogy mi — a város és helyi dal- és közönség egyképen a legnagyobb örömmel fogadjuk ifjainkat s reméljük, hogy a larsangi estélyek az ő hangversenyükkel előnyösen szaporodnak.

— **A helyi bizottság** megalakítása tárgyában holnap értekezlet lesz a városiázan. Értesülésünk szerint a helyi dal- és közönség is szerepelni fog egy számmal s más műterület is fölkerék meg két szám betöltésére, úgy hogy egy szék 8. pontos műsorral fog körülbelül kialakulni az est, amely természetesen az énekkar ifjainak kedve szerint táncol végződik. — **A latin nyelv a reáliskolában.** Gedeon Aladár, a nagyváradi főreáliskola igazgatója, bedványintézet a városhoz hogy a törvényhatóság intézzen föliratot a kormányhoz és kérje, hogy a reáliskola felső osztályaiban tegyék fakultáit tantárggyá a latin nyelvet. Azt is javasolja a felirat, hogy a nyolcadik osztályba vegyék fel a latint a kötelező tantárgyak közé, amelyből a tanulók érettségét is legyenek. Az eszme éppenséggel nem mondható údvösnek.

— **Hét diák kizárása.** Marosvásárhelyen a diákstrájk véget ért. A kollégium igazgatósága hét nyolcadosztályú gimnázistát felszólított, hogy a tavozási bizonyítványukat kivegyék.

— **A felcsiki járás főszolgabírói hivatalának helyisége** januártól a kiegészített vármegyeházának bal szárnyán a földszinten van. A régi helyére az újonnan létesített Honvéd kiegészítő parancsnokság telepedett.

— **Lópor és löszgyár létesítése Magyarországon.** A hadügyminiszter Komáromban egy löszgyárat és Magyaróvártól löporgyárat kíván létesíteni. A gyárak felállítására iránt már megindultak a tárgyalások.

— **Halálözás.** Fülki Berta f. hó 9-én d. e. 10 órákor hosszas szenvedés után 19 éves korában meghalt Sepsibükszádon. Temetése f. hó 11-én lesz a rom. kati. egyház szertartása szerint.

— **Román — szerb egyezmény.** A „Pesti Hírlap” szerdai száma óriási jelentőségű leleplezett közöl egy titkos katonai egyezményről, melyben Románia és Szerbia megegyezést létesítettek tíz év tartamára Magyarországot ellen. Közéletesi a szerződés szövegét is, a mi valósággal megdöbbentő. Az „Est” című napilapban cáfolatok vannak közzételve ugyan, de ez természetes, mert ilyen világosító leleplezés nem is valgható cáfolat nélkül legalább — egyelőre. Ha a hír valóban bizonyul, úgy a külpolitika fordulata óriási befolyással lesz.

— **Mulatság.** A „Gyurkovics lányok” sylvester esti sikerének hatása alatt folyó hó 5-én másodsor is színr került hasonló sikerrel. Az előadás után keresetlen jövedvel újabb reggelizt tartott a tánc.

— **Szabályrendelet.** A napokban érkezett le a vármegyéhez a miniszterium jóváhagyásával ellátva és a szabályrendelet, mely a gyampentzéri kölcsonok újonnan megállapított feladatait tartalmazza. Az új rendelkezések körül legényesebb az, mely a nyugtandó kölcson maximumának 20000 koronára való leemelését tartalmazza. Csak az baj, hogy az új szabályrendelet sem küszöbölle ki azt a hosszadalmas-ságot, mely a régiiben megvolt s mely a különböző hatóságok sorozatát az addig vezeti az adóst, míg esetleg romlását idezi elő a várakozás.

— **A dal- és zeneegylet köréből.** Lapunk egyik utóbbi számában jeleztük, hogy dal- és zeneegyletünk a f. évi augusztus havában Kolozsvárt tartandó dalversenyen részt kíván venni. Miként értesültünk ezzel a mozgalommal kapcsolatban az egyesület kérvényével fordult a vármegyei pénztüzetekhez s a

vármegye közönségét külön gyűjtőve kibocsátásával adakozásra kérte fel. A bankokhoz intézett kérés a következő: „A Magyar Dalosszövetség Kolozsváron országos dalversenyt rendez. Kolozsvárra jönnek össze Magyarország komoly dalosgyesületei s a magyar dal- és zenei élet legvilágosabbja, hogy bizony-ságot legyenek a magyar dalkultúra fejlődéséről. — Főlölesleges bővebben fejtegetnünk ezen országos ünnep közümlődési jelentőségét, valamint felesleges hangsúlyoznunk és ramutatnunk arra, hogy mit jelent az ország valamely vidékének, megyéjének, — avagy városának képvislete egy ily epochális alkalomkor... Anyit mégis meg kell jegyeznünk és tényként le kell szögeznünk, hogy mi magyarok, a művelt nagy nemzetek kultúrájában bizony hátul kullogunk s ha ebben a koncertben el akarjuk azt a helyet foglalni, melyre életrevalóságunk, magyar voltunk képesti, rá kell lépünk a kulturmozgalomk ama? utjaira, melyeken haladva mulaszásainkat pótolhatjuk. Egy ilyen ut a dal- és zeneélet fejlődése; ezt a célt szolgálja, ezt az utat járja az Országos Magyar Dalosszövetség akkor, amikor Kolozsvárra országos dalversenyt hirdet. Nekünk csikiaknak ezzel a kérdéssel nagyobb körültekintéssel és gondolattal kell foglalkoznunk, hiszen köztudomás szerint vármegyénk kulturális fejlettsége, még a magyar közvéleményben sem kedvező. Csikvármegyét országos dalversenyen soha semmi egyesület nem képviselte. Most a Csíkszeredai Dal- és Zeneegylet áthatva rendelkezésének nagy feladatát, először vállalkozott arra, hogy a megnyitásban Csikvármegye átéri e lépés fontosságát és közérdekű voltát s megadja rá a módot, részt vesz a kolozsvári dalünnepen és ott az országos versenyből, farsádságot nem kivéve, kivessi a maga részét.

— **Elvágta a vonat.** Újév napján a sepsiszentgyörgyi vasutalómáson a mozdony tolatott, a mozdony az egyik utas azt gondolva, hogy lekéselt, felugrott az egyik kocsi s ugrás közben lecsuszott a lepcsőről és beesett a kerekek alá. A vonat az egyik lábát bokából leszalította. A súlyosan sérült embert beszállították a sepsiszentgyörgyi Ferenc József kórházba.

— **Csendőrpuska.** Az ősszel november 1-én Sepsibükszad közelében Simó Ferenc csendőrfőnök Jani Ferenc és hat társa megamadták. Simó a veszedelmes helyzetben leggyerter használta, mely alkalommal Janinak balkarját keresztüllötte, ki 5 hétig feküdt sérülése a sepsiszentgyörgyi kórházban. Most a kezdivásárhelyi kir. ügyészség mind a hat támadó ellen hatóság elmi erőszak miatt vádat emelt, mely ellen a vádlottak kifogásokkal éltek.

— **Megnyit a cipépszantalyom.** Balta Antal nyiregyházi cipézmester vezetése alatt a városban magyteremben. A tantalyom 24 helybeli és vidéki mester vesz részt. A kiket érdekel, közelebbi részleteket megudhatnak a városiázan.

— **Egy függetlenségi hírlap ünnepe.** A Csikmegyében megjelenő függetlenségi és 48-as párti sajtó orgánusa a „Csikvármegyei” hazi ünnepeit üli. Alapításkor 10. esztendője ünnepe. Tíz év óta mindig egy es ugyanazon politikai irányt köelve, érdemes és eredményes részt vett egy vármegyén, mint a városi életben s a közeletti tisztesség érdekében sok es sikeres munkát végzett. Csikmegyében egyetlen lap, amely hetenként háromszor több mint 1500 példányban jelenik meg s így a függetlenségi sajtó orgánusa 10 esztendő működése jelentőségűje. A „Csikvármegye 10 éves fennállásának emlékére nagyobb lap-számokat adott ki, melyekben munkatársainak amely sokasága köszönti a nagy közönséget, amely egy ilyen szokimondó orgánusa mellett tartottul.

— **A Bukovinából Hunyadmegyébe hazatelepített csángók** érdekében legkevesebb, amit megtehetünk, hogy a jövendő adakozók figyelmét felhívjuk rajuk. Oláhországtól körülveve, nagy nyomorúságban élnek Hunyadmegyében Csernakereszturon csángó testvéreink. Szerkesztőségünk megkeresettük, hogy használj ruzhatat stb. havá érdemes küldeni, ezért javasoljuk a csernakereszturiak támogatását. Legcélszerűbb a küldeményt kiosztás végett a község előjáróságához küldeni, vagy a „községi tanító” stb. címmel jut-tatni rendelkezési helyére.

— **Az erdősítés és az árvízvédelem.** A múlt évi árvíz által előidézett katasztrófa bizonyossá tette, hogy a kopár és letarolt erdőterületek beültetése egyik módja a sikeres védelemnek, mert ezzel a csapadék rohamos lefolyása eredményesen csökkenthető. A földmívelésügyi miniszter figyelembe veve a viztszűrlőket által is kifejezett kívánságot, a katasztrófa ellen való sikeresebb védekezés okából elhatározta, hogy ezen-til ruzhatat stb. havá érdemes küldeni, ezért javasoljuk a csernakereszturiak támogatását. Legcélszerűbb a küldeményt kiosztás végett a község előjáróságához küldeni, vagy a „községi tanító” stb. címmel jut-tatni rendelkezési helyére.

— **Az utánvételes ajánlott küldemény** feladati ezennel nemcsak beföldi továbbá az Ausztriával és Németországgal, hanem a Bosznia-Hercegovinával való forgatomban is kérhetik azt hogy az utánvételi össze-

get beszedő postahivatálnál a beszedett összegről szóló postautalvány szelvényére a feladó könyvelési számát, vagy pénzüri jelzést feljegyezze.

— **Magyarország koleramentes.** A belügyminiszter a hivatalos lap szombati számában közli, hogy Magyarországon 1913. évi december 18-ika óta kolera betegedés nem merült fel, kolerasbeteg Magyarországon ez időszert már nincsen, emellett a párisi nemzetközi egészségügyi egyezményre való hivatkozással Magyarországot kolera mentesnek nyilvánítja.

Szofiai statisztika szerint a kolera két balán háborúban összesen nyolcvanezer áldozata volt. Ebből negyzezerhatsz jut Szerbiára 12000 Bulgáriára A többi Törökországra, Montenegróra, Görögországra és Romániára esik.

— **Egyletek nyilvántartása.** A belügyminiszter rendeletet intézett az ország törvényhatóságaihoz, a melyben közli, hogy a törvényhatóságok területén alakult és megszűnt egyletek, társulatok és intézetek felvételekint kimutatást, amit eddig a miniszternyomokhoz fel kellett terjeszteni, beszűnteti és a jövőbeni kimutatások fölterjesztését nem kívánja. Egyidejűleg felhívja a miniszter a törvényhatóságokat, hogy az újabb egyletek alakulását és megszűnését feltűntető egyleti törzskönyvet továbbra is vezetni kötelesek.

— **A Magyar Védő Egyesület-ről.** Kevesen tudják, hogy van egy fővárosi egyesületünk, amely a magyar ipar védelmében alakult, s hogy ezt támogató hivatalos közlönye is van, az: Iparvédelem. — Ezen szervek munkája a legodaadóbb támogatást érdemli meg, s a legkevesebb, amit tehetünk, hogy időnként hírt adjunk munkásságukról. Az Iparvédelem I. évi 1. számában számol be a Magyar Védő Egyesület az elmúlt karácsonyi agitáció eredményéről. (Karácsony táján adózunk leginkább indokolatlanul a kiállítóknak. Hübéradónak nevezi a cikk azt az ezernyolcszáz millió koronás tételt, amely karácsonykor külföldre megy! Egyrészt ennek a horribilis összegnek a csökkentésére alakult a M. V. E. a múlt évi munkásságáról olvashatjuk: „Fáradságot nem ismerő agitációnkra kitűnően sikerült magyar karácsonyi vásárt rendezett közölséget, újpesti, szombathelyi, rákoszentimihályi testvéregyesületünk, míg a többiek a vevő közönség és a kereskedők körében buzgólkodtak, hogy a magyar iparról meg ne felejtkezzenek. Budapesti művész kiállító plakátokat függesztettünk ki, hogy a főváros közönségét figyelmeztessük kötelességére. A kiadásunkban megjelent Hazai Ipari Beszerzési Források c. címűjegyzékét alig győztük az ország minden részéből jelentkező érdeklődőknek megküldeni. Fgyesüljünk a magyar iparpártolás közös nagy gondolatában. Ez nem iparos, nem is hazafias ügy, hanem első sorban mindnyájunknak a saját anyagi érdeke. Szeretettel szólnok tehát a munkások, a földmivessék, a tisztviselők s általában a fogyasztók százezeire: támogassák a magyar ipart! Hát ezek megszívlelni való mondatok! Mert ha mindent csak külföldről hoztatunk, akkor azzal iparosainkat is kivándoroltatjuk, akik kénytelenek ott keresni a munkát, ahol egyáltalán van munkaalkalom. Ezáltal még az „Iparvédelem” ismertetéseként annyit, hogy ez nem pusztán a vázolt Egyesület hivatalos közlönye, hanem más irányu, közérdekű cikket is hoz. „Kérdés és Feleletek” rovatát tájékoztatja a nagyközönséget az egyes hazai beszerzési forrásokról. (Pl. 265. kérdés. Kérem annak a váci cégnek a címét, amely magyar szelinet fűthető kályhákat gyárt. E. G. Gibárd. 265. felelet: Bauer Mihály tanár, Vác, Deákvár telep, stb.) — Az Iparvédelem szerkesztőségének címe: Budapest VIII. kerület, Szentkirályi u. 3. sz.

Ipar, kereskedelem.

Kiállítás a budapesti technológiai iparmúzeumban. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara az érdekeltek tudomására hozza, hogy a budapesti m. kir. technológiai iparmúzeum igazgatósága alapszabályai értelmében, iparfejlesztési irányzattal az idén is kiállítást rendez. E kiállítás, mely felületi az épületegészségügyi berendezéssel ismeretes műszaki felszerelési tárgyakat a folyó hó január hó második hetében fog a kereskedelemügyi miniszter ur által megnyitítani. A kiállítással kapcsolatosan később megállapítandó és közlendő időpontokban tanfolyamok is fognak tartatni.

Adómentes benzín ára. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudatja az érdekeltekkel, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur az adómentes motorbenzinnek kedvezményes áron való kiszolgáltatása tárgyában 1909-ben kötött megállapodás hatályát további hat hónapra, vagyis az 1914. évi június 30-ig terjedő időre meghosszabbította s a motorbenzin mérsékelt eladási árát 1914. jan. 1-től kezdődőleg 1914. március 31-ig métermázsánként 24 koronában állapította meg.

Ipari árak. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara az érdekeltekkel tudatja, hogy a keresk. m. kir. miniszter ur a tisza iparsó árát 1914-re 100 mm. alóli mennyiségben mm.-ként 2 K 57 L, a tisztaltalan iparsóé pedig 2 K 17 l.-ben állapította meg.

CSARNOK.

Valamit a „Szabadság”-ról.

A Clevelandban megjelenő amerikai magyar újságról egy ízben már megemlékeztünk, ezúttal a lap mechanikai előállításáról tájékoztatjuk olvasóinkat, úgy ahogyan a Szabadság elmagyarázza olvasóinkat a karácsonyi számban. És főként azért közöljük, mert mi tagadás a legtöbben nem tudtuk, hogy az ilyen nagy méretű lapok hogyan készülnek. Még tán az is újság, hogy a szedők nem félnek kapkodják ki a betűket, hanem u. n. szedőgépekkel dolgoznak, azon pusztán billentyűket nyomkodván, mint az írópégen.

Továbbiak helyett beszéljünk a Szabadságot! . . . . Mig a szedéssel elkészülnek, nézzünk fel a cinkmetsző műhelybe.

Óriási fényképező gép, csodálatos műszerek és számtalan ügyviszer között Alden G. Albert az ezermester ügyességével varázsolja cinklapokra a közlésre váró képeket. Alden finom, de rendkívül nehéz mestersége mellett az orvosi pályára készül s ezért segédje Bakai Gyula elnevezte diáknak.

A cinklapokra rajzolt képek szintén a Hufnagel Jenő munkavezető kezeibe kerülnek s midőn kész a lap fizikai összeállításához szükséges anyag, megkezdődik a tordeles. Cím és gépszedésből, képből és a már előre megformált hirdetésekől Hufnagel összeállítja egy-egy oldalt. A mint az oldal készen van, megjelenik az „ólom-madar”: Kind György, aki az acclármák közé betördelt oldalra erre szolgáló gépek segítségével egy preparált vastag papírra lapot szorit úgy, hogy a betűk és képek abba belenyomódnak. Így lesz a papirosból stereotip, azaz az oldal homoru lenyomata.

E stereotip ezután lekerül az ólomöntvény osztályba, a hol ismét gépek segítségével félhenger alakú ólomlevonaton vesznek róla. Ezen az ólomlevonaton már a stereotip homoru betűi, vagyis az egész újság-oldal domborúan jelenik meg!

A gépház.

Ezek az ólomöntvények — melyeket igazi szak tudással szintén Kind készít — kerülnek azután az óriási kórforgó gép hengereire, a melyekről később nyomdafesték segítségével papírra vetődnek. Minden egyes oldalról két öntvény készül s kerül a gépbe, amelynek csak vázlatos leírása magában véve elfoglalná jelen ismeretlő cikkünk helyét. Ez a gépiórák, a mely percenként ezrével önti a Szabadságnak 6—8, majd 12—14—24 oldalas példányait, valóságos remeke a mechanikának. Fel van szerelve olyan szerkezettel, a melynek segítségével több színben nyomtathatjuk egyszerre a lapot. A Szabadság színes melléklete is e gépen s ugyanakkor nyomódik, a mikor az egyszínű főlap.

Ezen technikai nagyméretűség mellett a lap szellemi irányzatáról most csak ennyit verszünk át:

„ . . . Szavakkal nem diszítjük, ígéretekkel nem cirázzuk a reánk bízott nagy munka jelentőségét, de mint a multban, úgy a jövőben is a honvéd jelszót tartjuk a legszentebb, legnagyobb parancsnak. Egy szó az csak, de szívárványos, napsugaras, nemes tartalma van: Előre!”

TÁRKASÁGOK.

Természettudományi állásponton.

Megkérdeztük egyik barátunkat, mondaná meg mi a véleménye az antiálkoholizmusról.

— Én mint a Természettudományi Társulat tagja csak a természetet bor szerellem, s — természetesen sokat! —

A faluzó festő.

Egy festő vidéki köruton volt, L. faluban egy gazdag grotesk kinézésű és fűsvény földbirtokos is lefestette magát és a kép igen sikerült. — S az ára? 50 forint — Elég lesz érte 20 forint is, hagyja itt annyiban! Festő a vásznat bosszusan göngyölti össze. — De kérem miért viszi el, hisz az én képmem másnak ugyse adhatja el! — Mit, mit? Dehogynem! Festek neki farkot, s eladom, mint majmot!

A lecke hatott, pasasunk kiizzadta az 50 pengőt.

Magasabb matematika

Az önkéntes osztaghoz a parancsnok: — Lépjén elő önök közül a számtanban. — Tényleg van egy, s az kilep, jelentkezik. Parancsnok: Számítsa ki nekem, hogy háromszor tizenhét mennyi?

A számtanár hamar megmondja: — Ötvenegy! —

Az nem lehet, hogy számíthatja ki fejből ilyen gyorsan? — Felbontom tízesekre és egyesekre. Háromszor tíz az harminc, háromszor hét az huszonegy összesen ötvenegy.

— Lássá ilyenek maguk civilek. Hát nem egy szerűbb így: Ötször tíz ötven meg egy az ötvenegy?!

Titkos szavazás.

Hazamenőbe a koma:

„Hát aztán kire szavazott?”

— Ejsze, hát azt én honnan tudjam, mikor a szavazás titkos volt? Bédoblam a levelet, akit adtak, az urnába, s annyi!” —

Zsugori?

Hallotta-e, hogy Nagyéknt a fiu egy peculát nyelt le? Most aztán vigyázassa az doktorokval.

— Legén de akkora gazdag ember mácsak nem kén hogy búsulja azt a peculát! —

„Még 10 sor hibázik!” * * * * * Ezzel ront be magából kivelve a nyomdászinas. No most légy okos Domokos, taragahatsz meg egy rossz viccet. Megvan. És még hozzá vers alakzattal tetézte. Sietve leadom mert, ha nem, akkor a zsebemből elékotorászott papírra rótt, bár rövidke versikének el kellene hagyton az utolsó sorát. Már pedig nem azért törtem rajta a lejemet 5 percig! Külömben azért rövid, mert:

Epigramma.

Egy úton én, egy fekete malac, és te, — találkozánk. Előb a malacra néztem, aztán — read, Azután ismét a malacra, s mesemeg — read. A közmondásos hasonlóságot én is láttam. Csak a malac szájában — vergóniát nem találtam!

Szahir.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

K. M. Szépviz. Azt írja nekünk, hogy lapunk az utóbbi időben teljesen ailejtikus alakra helyezkedett és a keresztény világnézetet ellenkező elvek propagátora lett. E következtés azonban téves fellogásún alapszik, mert sem indoka, sem alapja nincs. Ha egyh nem, úgy az eddigi szerkesztőség tagjainak személyisége is kizárta teszik annak fellevesét, mintha a keresztény világnézetet ellenkező fellogású vallának. Sőt nemcsak vallották, hanem követtek is e világnézetet, abban a hivatásban, melyet a lapon kívül betöltöttek s abban a munkában, melyet végeztek. De e mellett tiszteltem tartották a gondolat szabadságát is, s toret adtak a lap programja szerint annak a fellogásnak is, melylyel talán egyet nem értekelt, de amelynek: nemes intencióját kétségbe vonni nem lehetett. Ma már nem lehet a gondolat szabadságát visszasszorítani az „ezt szabad s azt nem szabad”-féle elvvel. Tudjuk, hogy azzal a felleveséssel minő cikkre méltóztat előzöni. De aki olvasta azokat s ugyanazok szerzőjétől lapunk karácsonyi számában megjelent közleményeket is, az meggyőződhetett róla, hogy nemes gondolatok vezettek, olyanok, minők kevés ember lelki világában élnek. Ezen gondolatok erkölcsi értékét sok ember fel sem ismeri, de azért — a keresztény világnézet szempontjából kritizál s mindjárt e világnézet ellenségét látja abban, ki a gondolat szabadságával — vele nem egyetértően — él. Aztán ne tessék azt hinnii, hogy a keresztény világnézet ellen irányul mindaz, a miben nincs benne, hogy a keresztény világnézet irányítja. Mert lát az elgondolkodás afölött, hogy hányan vannak világszerle, kik szerencsétlennékké váltak s nyomorultokká, szenvedésben lóttak a szeretet ünnepeit, a karácsonyt, — vall olyan nemes lélekre, mint azoké, kiknek talán emberlétsai szenvedése eszükbe sem jutott, kiknek ez nyomászó érzést nem okozott, hanem csupán a keresztény világnézetet vallották. Ennyit tartottunk szükségesnek felhozni annak igazolására, hogy azok a közlemények nem ártottak a ker. világnézetnek s hogy az előző szerkesztőség az ellen világrét sem akart propagandát csinálni.

De nem mulasztathatjuk el annak sem kifejezést adni, hogy ha olyan károsnak méltóztatott a lap irányát tekinteni, úgy módjában állott volna a keresztény világnézet védelmére kelni, mely célra a lap rendelkezésre állott volna. Méltóztatott volna nyilvánosan adni elő a felismerés indokait s meggyőzni azokat, kiket megfertőzve lát.

Azán legyen szó még egyébről is. Nem tartjuk azt, hogy valakinek munkásságát vissza kell utasítanunk azért, mert némelyek nála a keresztény világnézet hiányát ledezik fel. Mi ezt a világnézetet valljuk és követjük s ennek ártalmára tereit nem engedünk, de ennek megítélésére saját fellogásunk s nem mások tetszése az irányadó — a jövőben is.

KÖZGAZDASÁGI ROVAT.

A csikvármegyei vízrajzi szolgálat kiépítése.

Az árvízárkok esöketeztésére az illetékek figyelmébe ajánlja: Sz. L. (Folyt. és vége.)

Annak dacára, hogy 2 nagyobb folyóknak meg nem hontakozik ki megyénkben teljes nagyságban, sem elég idő nincs az árvizeknek valamely nagyobb folyó mintájára már egy hettel előre jelezni, mégis megvan a lehetőség annak, hogy 1—2 nappal előre jelezhetőek áradásai s így már itt is nagy lehet az elhárított kár. De szomszédos megyéinknek még nagyobb jelentőségű azt tudni, hogy tőlünk jövő folyói a következő napokban mennyi vizet szállítanak. Sőt egyenesen ránk vannak utalva, ha ily irányu védekezést kezdeményeznek, mert így a kérsz eredmény maximális részét nyerik, melyhez csak néhány mellékfolyójuk vízmentességét kellene hozzáadniok, hogy aztán meggyűjk vízrajzi képével teljesen tisztában legyenek. Ezért Csikvármegye egy csomó megye ily

irányu erkölcsi és anyagi támogatására méltán igényt tarthatna, mert hiszen itt cred Erdély két leghatalmasabb folyója a Maros és az Olt. Minderre azonban nem igen lenne nagy szükség, mivel mint említém az apparátus igen egyszerűen lenne szervezhető, arra magunknak is meglesse a módja s tőléről sem közeletlen meg a szabályozás költségeit.

A kivétel szempontjából vessünk egy pillantást megynék vízdenszerére, mely éppen azért, hogy nincs megynéket érintő, meszünnen jövő folyónk, de még jelentős patakunk se, az árvizek előrejelzésére rendkívül alkalmasnak mondható.

Vízgyűjtő hegycsúcsok egy része a leluolt csapadékokat nem azállítja se az Olta, se a Marosba, hanem elvezetik kelet felé Romániába, nyugat felé Udvarhelyre. Számos már itt nagyobb víz patak, minők a Kisbeszterce, Békáspatak, Tatros, Csobányos és Uz elhanyagolható a változó cél szempontjából, sőt elhanyagolható a mi szempontunkból a Kászón vize is, mivel az se zavarja a csiki Oltot. De ha Háromszékmege is szervezné a vízrajzi szolgálatát, akkor már számításba kellene vennie az innen szállított vízmennyiséget is. Udvarhely felé pedig egy patakunk sincs olyan, amelyik még csiki területen jelentősebb nagyságot érne el.

Marad tehát megvizsgázandó területül az Olt és a Maros vízgyűjtői, melyek egymástól elválasztva, függetlenül működnek. Pusztán ránk nézve fontosabb az Olt áradásainak előrejelzése, főként azért, mert hosszabb pályája van nálunk. (Olt hossza nagyjából Csikban: 90 km., a Marosé 60 kilométer). Csak a kiindulási pontjuk közös, de hogy egy helyből erednének, az téves nézet, a Maros forrásától az Olt forrása jó 12 kilométernyire esik és pedig északra.

Hogy az Olt a hegyeken leluolt csapadék után mennyi vizet szállít, azt első soron Balánbánya közli azonnal Csikszentdomokossal. E hely a három, tekintélyes patak víz mennyiségét hozzáadva. Jelzéné az árvíz közeledését Csikdánfalvának, az pedig Csikrákosnak. Csikszereda az eddigi mennyiséghez hozzáadná a Csikszépvíz által jelzett mennyiséget s ámbár már Felcsik is használt látna az adatoknak, amennyiben telefon, táviró, esetleg az optikai távjelzés hírei az áradást körülbelül egy nappal megelőznék, mégis jóval fontosabb és idejében érkező adatokat adna a Szentkirályi Alcsiknak. A jelzett vízmennyiséghez Csátország hozzáadná a Csikbánkfalva által jelzett Fiság vízmennyiségét s ezzel Csik Bükszádnál átadná az 1—2 nap alatt majd ott jelentkező vizállás előretudott adatait Háromszéknek, hogy aztán Háromszék azokat a maga adataival gyarapítva adhasza tovább. Tehát 8—9 vízjelző állomás kell az Olt-hoz legalább, ezek számát nem igen kell s nem célszerű szaporítani, nehogy az alább körvonalaandó távjelzésben az állomások egymást zavarják. Körülbelül ennyi állomás szükséges a Maros vízének nyilvántartására is. Olt már a sulypontra nem eshetik Gyergyószentmiklósról, a Bekénypatak vízmennyiségét a gyergyóújfalvi Maroshévízi adatokkal együtt Gyergyóújfalun fogná föl s adná át Remeténnek, hová pedig Szárhagy adatait küldetnének. Azután Ditró és Várhegy adataival növelve Toplicánál adnák át adataikat Marostordamegyének, ahol a kapott értéket egész Szászregényig alig két módosítaniok.

Senki se képzeltje, hogy a vízjelző állomások valami különleges apparátus lenne, a már meglévő községi hivatalnokok közül bárkinek a kezében összehathatnának azon vízmérők adatai, amelyek malinok, hidak mellett állítatnának fel s molnárók, utkaparók tartoznának bizonyos hónapokban, de minden nagyobb esőzést alatt legalább is, az adatokat helyi vízjelző szolgálattal megbizott tisztviselő (tanító, jegyző, pap stb.) kezeihez juttatni, a vizállás nagyobbadását és a várható nagyobbadást különösen. A vízjelző szolgálat helyi vezetője (az int községekben) működéséért kapna némi díjazást, már akár a vármegyétől (vármegyektől!) akár az érdekelt birtokosok összességétől.

Hogy adataikat gyorsan továbbíthassák, szükséges lenne az említett helyek között a telefonvezetékek létesítése. Amennyiben még ez nincs meg. De előfordulhatna az is, hogy optikai távjelzővel gyorsabb értesülést kaphatnának a vízmenti falvak.

Gyakran nem használható az elektronos vezetékek éghibbora miatt, holott éppen akkor lehet a leg-sürgősebb a jelentés továbbadása. Optikai távjelzés-ei egyszerűen lehet holmi, előre megállapított egyezményes jelzést továbbítani, ennek az az előnye is megvan, hogy az alsóbb állomások is egyidejűleg vehetik a jelzést. Nappal zászlók, éjjel fényzórázó lámpások alkalmasak e célra, oly kiálló pontokon elhelyezve, ahol más fény stb. nem zavarná.

Ennek az a jó oldala is meglesse, hogy a nép ezen jeleket maga is folyton látván, hamar megtanulná jelentőségüket és ez a közhírre telel a várható veszedelemnek igen megkönnyítene. Pi. a zűgödi szorosnak Szentkirály felé lejtő valamelyik nyulványán a jelzőket ugy lehetne felállítani, hogy egész

Alcsik látna azt. Mindezek a gyakorlati kivételnek csak nagyjából nézve alapelvei, melyeket itt térszűke miatt tovább nem részletezhettünk.

Az első lépés mindenestre az lenne, hogy a megye itten végzett képezészd növénydeket, általában olyanokat, akik a falvakban majd vállalkoznak a vízjelző szolgálat irányítására, felküldene az Országos Vízrajzi szolgálathoz, és a Meteorológiai központ-hoz és ki-ke két intézetnél előlve egy bizonyos időt, kioktatást nyerne a teendőben s itthon értékesítenék mindazt, amit ott tanultak. Így léteésné megynékben több meteorológiai állomás is és ez is igen fontos lenne, mert hiszen a légköri tünetekkel a várható csapadék áll szoros összefüggésben s így ez is jelentős elősegíti az árvizeknek mielőbbi előrejelzését. De a meteorológia adatait a mezőgazdaság más ágazatába is behelét immár illeszteni, látni nélkül, hogy egyesek napi munkájuk előtt miként keressék fel a községben esetleg létező egyetlen barométerumot.

Végzem soraimat a Természettudományi Köz-löny említett cikkének bezárójával, mivel ennek hangulata olyan, hogy alkalmasabban soraimat be nem zárhatnám.

— — az árvizek előrejelzése egyik lényes példája annak, hogy az emberi vizsgálódás és mesterség sok esetben sikerrel tud megküzdeni a nagy elemi csapásokkal s hogy az a jelenség, mely előbb a véletlen munkájának, kikérülhetetlen veszedelemnek látszott s melynek szeszélyes megnyilatkozása zavart és megdöbbentést keltett, a tudományos kutatás révén elvesztí rendkívüliségét, föleorult törvényszerűsége s beilleszkedik a nagy mindenség örök harmonijába.

53—1913. végrh. szám.

Árverési hirdmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbírósnak 1913. évi V. 1499/1. számú végzése folytán Dr. Csodó András ügyvéd által képviselt Erdő Balázs os Péter István végrehajtató részére 240, 150, 82 kor. követelés a jár. orojéig elrendelt kötelezési végrehajtás folytán alperesétől lefoglalt és 950 koronára becsült ingóságokra a csikszeredai kir. járásbírósnak 1913. évi V. 1499/1. számú végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap- és felülfoglaltatúk követelése erejéig is, amennyiben azok kötelezési jogot nyertek volna, a végrehajtást szanvedők lakásán Csikszeredán leendő megtartása határidőül 1914. évi január hó 20-ik napjának d. u. 2 órája kitűzött, a mikor a bíróság lefoglalt ingók és pedig szarvasmarhák és gazdasági eszközök a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsárón alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kötelezéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy előbbégi jelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldötttel írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fülőlegére fognak utaltatni.

Kelt Csikszereda, 1914. évi január hó 5. napján.

Molnár Sándor,
kir. bír. végrehajtó

Sz. 37—1914.

Árverési hirdmény.

Alulírt kiküldött bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbírósnak 1913. évi V. 1813/1. sz. végzése folytán Dr. Csodó András ügyvéd által képviselt Erdő Balázs os Péter István végrehajtató részére 23, 271 kor. 48 fillér követelés a jár. orojéig elrendelt kötelezési végrehajtás folytán alperesétől lefoglalt és 2080 koronára becsült ingóságokra a kir. járásbírósnak 1913. évi V. 1813/1. számú végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap- és felülfoglaltatúk követelése erejéig is, amennyiben azok kötelezési jogot nyertek volna, a végrehajtást szanvedők lakásán Csikszeredán leendő megtartására határidőül 1914. évi január hó 24. napján délután 3 órája kitűzött, a mikor a bíróság lefoglalt ingók és pedig juvak, szekerök széna és here a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsárón alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kötelezéshez jogot tartanak, amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy előbbégi jelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldötttel írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fülőlegére fognak utaltatni.

Kelt Csikszereda, 1914. január 5-ik napján.

Molnár Sándor,
kir. bír. végrehajtó

1267—1913. végrh. szám.

Árverési hirdmény.

Alulírott kiküldött bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbírósnak 1913. évi V. 1884. számú végzése folytán Dr. Daradics Félix

ügyvéd által képviselt tzv. Petros Andrásné végrehajtató részére 600 kor. követelés a jár. erejéig elrendelt kötelezési végrehajtás folytán alperesétől lefoglalt és 900 koronára becsült ingóságokra a csikszeredai kir. járásbírósnak 1913. évi V. 1884. számú végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap- és felülfoglaltatúk követelése erejéig is, amennyiben azok kötelezési jogot nyertek volna, végrehajtást szanvedők lakásán Csikszentlőlel-fitdón leendő megtartása határidőül 1914. évi január hó 28-ik napján d. u. 3 órája kitűzött, a mikor a bíróság lefoglalt ingók és pedig szekerök, lovak, széna, gabona, juhok stb. a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsárón alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kötelezéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy előbbégi jelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldötttel írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fülőlegére fognak utaltatni.

Kelt Csikszereda, 1913. évi dec. hó 18-ik napján

Keresztes Gyula,
kir. bír. végrehajtó.

Szám. 1236—1913. végrh.

Árverési hirdmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbírósnak 1913. évi V. 1532/1. számú végzése folytán Dr. Pál Gábor ügyvéd által képviselt Agrár takarékpénztár végrehajtató részére László Lajos a társ. végrehajtást szanvedők ellen 1100 korona követelés a jár. erejéig elrendelt kötelezési végrehajtás folytán alperesektől lefoglalt és 337 kor. 50 fillér becsült ingóságokra a csikszeredai kir. járásbírósnak 1913. évi V. 1532/1. sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap- és felülfoglaltatúk követelése erejéig is, amennyiben azok kötelezési jogot nyertek volna, végrehajtást szanvedők lakásán Csikmadefalván leendő megtartása határidőül 1914. évi január hó 21. napján délelőtt 10 órája kitűzött, amikor a bíróság lefoglalt ingók és pedig: széna, szalma, szekerök és deszka a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsárón alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kötelezéshez jogot tartanak, amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy előbbégi jelentéseiket az Árverés megkezdéséig alulírt kiküldötttel írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fülőlegére fognak utaltatni.

Kelt Csikszereda, 1913. évi dec. 24. napján.

Molnár Sándor,
kir. bír. végrehajtó.

Gsöd árverési hirdmény.

Alulírott csödtömegmondnok közhírré teszi, hogy Jakab L. Gyula csödtömegéhez tartozó, s a letlár 1—7. tétele által felvett különböző hazi butorok és más ingóságok 1914. évi január hó 21-én délután 3 órakor Keresztes Gyula bírósági végrehajtó közbejövetele mellett nyilvános árverésen telenként a legtöbbet ígérőnek elfognak adatni.

Az árverés közadósának Apaffy Mihály utcában lévő lakásán tartatik meg, s erről árverezni szándékozik azzal értesítetnek, hogy a vételár azonnal készpénzben a bírósági végrehajtó kezéhez le kell fizetni.

Kelt Csikszeredán, 1914. évi január 6-án.

Dr. Gál József,
csödtömegmondnok.

Szám. 10799—913. tkvi.

Árverési hirdményi kivonat.

A csikszeredai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Csikpataca község végrehajtónak — Gsöd Sándor hatagátca végrehajtást szanvedők elleni végrehajtási ügyében. Csikvartalva község hitelszövetkező hitelező keresere. a végrehajtási ügyében a visszárverést szanvedők csikszeredai lakos kesedelmes árverési vevő ellen, ennek terhére és veszelőre, bánatpénznek elvosszítása mellett, a csikszeredai kir. íszék területen lévő Csikpataca község határában fakva a csikpatacai 243 sztykben A f 86. soroz. 1242/2. hrsz. a foglalt szántóra 30 K 36. soroz. 1413. hrsz. a foglalt szántóra 500 korona. 37. soroz. 1804. hrsz. a foglalt szántóra 400 korona ezennel megállapított kiáltási árban elrendelte.

Az árverésre határnapul 1914. évi január hó 16. napjának d. e. 9. óráját Csikszeredába a kir. íszék, mint tkvi hatóság földszint 36. számú árverezési termébe kitűzi. Csodó András dr. kesedelmes árverési vevő az újabb árverésben, mint árverelő részt nem vehet.

Árverezni szándékozik tartoznak minden egyes ingatlan kiáltási árának 20% -át mint bánatpénzt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírral a kiküldött közebe letenni. Vevő köteles a bánatpénzt az általa ígért vételár 20%-áig nyomban kiigosszítani, mit ha

meg nem tenne ígérete figyelmen kívül marad, s a haladéktalanul folytatandó árverésen részt nem vehet.

Az ingatlan a kikiáltási ár $\frac{1}{2}$ -ánál alacsonyabb áron el nem adható.

A kir. tszék, mint tkvi hatóság.
Csíkszereda, 1913. évi október hó 13-án.

A kiadmány hitelűl:

Görög Péter s. k., Kozma,
kir. tszéki jegyző. kir. tkvvezető.

Szám. 10839—913. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csíkszeredai kir. tszék, mint tkvi hatóság köz-
híre teszi, hogy Balogh Géza csíkszeredai lakos vögre-
hajtatonak Szabó Áronnál szül. Csató Rerta ó Csató
Mária szépvízi lakos vögrehajtást szenvedők elleni vögre-
hajtási ügyben Balogh Géza utóajánlattevő kérésére
a vögrehajtási árverést 600 korona s jár. erejéig az
árverést a csíkszeredai kir. tszék, területén levő Szép-
víz község határában fekvő a szépvízi 4138 szűkben
A + 2701/1. 2711. ház. a foglalt kert, faház és udvarra
5421 korona 10 fill. mint Balogh Géza utóajánlattevő
által megígért kikiáltási árnál elrendelte.

Az árverésre határnapul 1914. évi január hó 23.
napjának d. e. 10 órajt Szépvíz községéhez tűzi ki.
Árverezni szándékozik tartani minden egyes
ingatlan kikiáltási árának 20%-át mint bánatpénzt kéz-
penben, vagy óvadékképes értékpapírra a kiküldött
kérezhöz letenni. Vevő köteles a bánatpénzt az általa
ígért vételár 20%-áig nyomban kiegészíteni, mit ha
meg nem tenne ígérete figyelmen kívül marad, s a
haladéktalanul folytatandó árverésen részt nem vehet.

Az ingatlan a kikiáltási ár $\frac{1}{2}$ -ánál alacsonyabb
áron el nem adható.

A kir. tszék, mint tkvi hatóság.
Csíkszereda, 1913. évi október 15-én,
Geczó Béla,
kir. törvényszéki bír.

Szám. 1434—1913. Ad. mj.

Ujabb faeladási hirdetmény.

Csikvármegye magánjainak igazgatósága
eladja Csíkszeredában az igazgatóság irodájában
1914. évi február hó 3-án d. e. 10 (tiz) órakor
megtartandó írásbeli zárt ajánlat utján a vár-
megye magánjainak tulajdonát képező, Gyer-
gyótölgyes község határában fekvő erdeiből a
következő faanyagot:

1. A Putna folyó mentén levő erdejében
a birtokos által házilag kitermelt 2772 drb. szél-
döntött lucfenyő törzselt, mely részben a Putna
folyó mellett felászkolva, részben pedig még a
a termelés helyén a tó mellett fekszik és a
mely kitermelt állapotban — törzsenkénti be-
mérés szerint — 2373 m³ bruttófat, illetőleg
1898 m³ nettó haszonfat tartalmaz.

2. A Deákpatakon a felső szélöntés vágás-
terület utóhasználatánál megérsült, még láb-
on álló 437 drb. lucfenyő törzset, mely törzsen-
kénti felvétel szerint mintegy 447 m³ bruttófat
illetőleg 133 m³ nettó haszonfat tartalmaz.

3. Az 1. vágásterület közvetlen a Ditró—
Gyergyótölgyes községek közötti megyei útvon-
al mellett fekszik és a M. A. V. Ditró állomástól
33 km. a gyergyótölgyesi tutajrakparttól pedig
3 km. távolban van.

2. vágásterülete pedig az 1-től — a Deák-
patakon fel — még mintegy 1.5 km. távolban
fekszik.

Kikiáltási ár mindkét faanyagra együttesen:
16170 K. Tizenhatezeregy százhetven korona,
bánatpénz: a megajánlott árnak tiz (10) %-a.

Kikiáltási áron aluli ajánlatok is tehetők meg-
felelő bánatpénz mellett.

A kihasználás időtartama egy év.
Az árverési és szerződési feltételek az erdő-
birtokos alólított képviselőjénél, továbbá a Gy-
tölgyesi m. kir. járási erdőgazdálkodásnál meg-
tekinthető a részletes becslési munkálat is.

Olyan ajánlatok, melyek az árverési és
szerződési feltételektől eltérnek, vagy bánatpénz-
zel ellátva nincsnek figyelembe nem vétetnek,
utóajánlatok e nem fogadhatnak.

Az írásbeli zárt ajánlatok 1914. évi február
hó 3 napjának d. e. 10 órajt a magánja-
vak igazgatójánál (Csíkszereda, vármegyeház)
személyesen vagy postán küldve nyújtandók be.
A megajánlott összeg számokká és betűkkel
is kiírandó s az ajánlatban kifejezendő az, hogy
ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket
teljesen ismeri és magát azoknak aláveti.

Az ajánlatok ugyanazon napon és helyen
d. e. 10 $\frac{1}{2}$ órakor fognak nyilvánosan felbontatni.
Csikvármegye magánjainak igazgatósága.

Csíkszereda, 1914. évi január hó 8-án.
Dr. Csiky József,
igazgató.

Eladó egy szatocsüzet Szépvízen leg-
jobb forgalmi helyen, kedvező fel-
tételek mellett. Értekezhetni lehet
Szabó Ferencnél, Csíkszeredában.

Pergetett kitünő mézet

per m. m. szolgálunk 140 koronáért. Hol? A
kiadó megmondja.

Mindenki muzsikálhat!

WAGNER „Hangszer-Király”

különleges elsőrangú hangszereivel Budapest
József-körút 15. sz. TELEFON: József 71.

Varráshegbitű, felszereléssel 6 korona.

Csodareztrombita, erős rézből 6 korona.

Varrásfuvola, ajándékkal 4 kor. Harmonika,

tánc részére 10 korona Óriási beszélőgép,

kottákkal 40 korona. Javítási szakműhelyek!

A milánói, párisi és londoni kiállítások arany-
érem s érdekléssel kitüntetve. Fény-
képes arjegyek ingyen!

Óvás! Ügyeljünk a „Wagner” névre

és a 10-ös házszámra. 839—III.

PARFUMERIE „HEZ” ILLATSZERTÁR

Háztartási, kozmetikai, közvesztési cikkek nagyraktára,
nagyban és kicsinyben. Budapest, VIII. Losonczi u. 13

== Reklámunk óriási eredménye ==

újabb reklámakcióra: üszönöz, melynek nyomán tisztelt
közönségünknek még nagyobb előnyöket biztosítunk.

Ujabb előnyajánlatunk:

1 csoport 2 korona 50 fill. (19 drb.)

1 drb. üveg-tégely francia arc- és kézfenyőtő

1 drb. francia szappan (bármely illatban)

1 üveg francia parfüm (bármely illatban)

1 üveg francia brillantill. (bármely illatban)

1 könyv (60 lap) angol pouderpapír

1 csomag dr. Heider-féle fogpor

1 drb. francia fogkefe (csontnyúlé)

1 csomag amerikai Shampoo hajmosópor

1 üveg valódi Johann Maria Farina kölnvín

10 dro. szekrény-, ruhaillatostító (francia Sachet-lap)

Összesen 16 darab 2 kor. 50 fill. Portó 50 fillér.

Szállítások naponta eszközöltetnek utánvétel mellett.

Négy koronán aluli megrendeléseknél portómentes árusítás

céljából célszerű a pénz előre beküldeni (lehet bélyegekb-

en is), így a portó 50 fill. u. n. névtelen szállításhoz 84 fill.

Csomagolási költséget nem számítunk. Tizenhat oldalas

illatszer és háztartási értesítőnket kívánságra ingyen

és bérmentve küldjük.

Mama legjobb és legolcsóbb sörök csak a Sörgyárban

kaphatók. — Gyártelep és Iroda:

Gál Ferenc

— gőzsörgyára Csíkszeredán. Telefonszám 36. —

Tűzifavágás.

Értesitem Csikvármegye
igen tisztelt közönségét hogy

BENZIN-MOTOR

fűrészgéppel bármily

keves mennyiségű tűzifát

is — úgy helyben, mint vi-

dék — felvágok. Gépemet

házhöz szállítatom és kivá-

natra a felfűrészelt fát fel-

aprítottam és elrakatom.

Zöldy Lajos,
Telefonsz.: 23. Csíkszereda.

Szikvármegyei

IRKA

Ara: 2 fillér drb.

nagy vételnél olcsóbb.

Kapható a kincstulaj-

donosnál Cs-szeredán.

Szvoboda Miklós

— könyvkereskedésében. —

Szemere László madártani állomása

CSIKSZÖGÖD.

Elvállja madarak kitömését
a legolcsóbb árak mellett.

Megjelent: A madár-
törmészet

KÉZIKÖNYVE

131 oldalon 18 ábrával. Ára: 2-40 K.

Mesterséges lészekodvakra

megrendelést elfogad.

A hasznos madarak megte-
pítése révén parkokban, ker-
tben a rovarkárók meg-
előzésére célszerű kihelyezni.

Butor

olcsó bevásárlási forrása

Csikszereán Rákóczi-utca

(Hajndó József vendéglős)

helyiségében, hol csakis

Elsőrendű készítményű

butorok kaphatók, szolid

kiszolgálás mellett. Ép oly

kedvező árban és feltételek

mellett mint a fővárosban.

Raktáron tart teljes szoba

berendezéseket és kellekeket.

Teljes tisztelettel: Imre Árpád.

Tyukszem,

használat után. Üvegje 1 korona, postadíjjal 1. 40 K. Három üveg
bérmente 3 K.

híntőpor 48 óra alatt elmu-

lasztja a kéz-, láb- és hónalj-

izzadást. 1 doboz 1 K, posta-

díjjal 1.40 K 3 doboz bérmente 3 korona.

hizlalásra legal-

kalmasabb (40%
phosphorsavat tartal-

maz), mollyel a disznóknál nagyon könnyen 300 kiló hizlalási súly

érhető el. Alkalmazható azonfelül baromfi borjúk, juhok, marhák,

ókrók és lovaknál $\frac{1}{4}$ kiló ára, mely hónapokig elég 5 kor. 80

fillér utánvétel bérmente. Utánvétel vagy a pénz előzetes be-
küldése mellett küldi:

Dr. Fiesch E. „Korona”-gyógyszertára Győr 99.

Filó Károly temetkezési intézete Csíkszereda

KÉSZIT:

JÓHIRNEVŰ

HAJLITOTT BUTOROKBAN

Elsőrendű butoroka t. u. m. szalon, ebédlő

háló- és fogadószober berendezéseket

tervrajz szerint szolid árak mellett. —

Mintákkal, rajzokkal, költségvetésekkel

díjtalanul áll a közönség rendelkezésére.

Készítményeléri szavatosságot vállal.

Nagy Temetkezési Intézetében óriási

választékban van a temetkezéshez tar-

tozó mindennemű felszerelés.

10 koronán felüli vásárlásnál

szép gyászokcsill díjtalanul bocsássa

rendelkezésére a vásárlóknak.

Többféle kivitelben, elsőrendű minőségű

készítményeket tart raktáron. Kapható

nagy választékban szék, asztal stb. stb.

Az árak gyári árban vannak számítva.

Minden egyes darabért szavatol és fe-

lelősséget vállal. Nemtetszőket kicserél.